

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ МОЛОДШИМИ
ШКОЛЯРАМИ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Виконала: студентка 2 курсу 09-211М групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

Освітньої програми Початкова освіта

Анніна Катерина Іванівна

Керівник д.пед.н., професорка Петухова Л.Є.

Рецензент начальниця відділу загальної середньої
освіти управління освіти Херсонської міської ради

Омельчук С.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ.....	5
1.1 Категоріальній апарат з теми дослідження.....	5
1.2 Досвід віддаленого навчання в початковій школі закордоном.....	9
1.3 Сервіси, які забезпечують ефективне віддалене навчання.....	12
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЯКІСНОГО ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯЮ.....	19
2.1 Стан організації віддаленого навчання в школах міста Херсона під час пандемії COVID-19.....	19
2.2 Модель, як оцінний інструментарій набуття знань молодших школярів у віддаленому навчанні.....	27
2.3 Методичні рекомендації для вчителів, щодо вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання.....	30
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТОК А.....	44

ВСТУП

Протягом минулих двох десятиків років, відбувається процес трансформації традиційного навчання у навчання на базі комп'ютерних технологій. Ця можливість виникла здебільшого завдяки розвитку мережі Інтернет, яка зробила пересилання необхідної кількості даних з одного кінця світу в інший більш зручним, розміщування інформації на Інтернет-сайтах, стало більш доступним для всіх бажаючих.

Сьогодні інформаційні технології дають змогу підвищити та вдосконалити результати освітнього процесу. Під час пандемії COVID-19 у всіх навчальних закладах прогресивно почали розроблятися концепції дистанційної освіти, що передбачають розробку різноманітних технологій, у тому числі впроваджують технології змішаного навчання.

В останні роки швидко розвиваються науково-методичні основи віддаленого навчання. Проблема розвитку дистанційної освіти займалися багато зарубіжних науковців, таких як: Р. Деллінг, Д.Кіган, Г. Рамбле, М. Сімонсон, А. Кларк, М. Томпсон, М. Мур ін. та звісно вітчизняні, такі як: О. Андреев, І. Козубовська, Є. Полат, В. Олійник, А. Хуторський, Г. Козлакова. Та незважаючи на велику кількість науковців, які займалися цим питанням, сучасна дистанційна освіта в Україні все одно нагадує традиційні форми навчання, без залучення всіх можливостей сучасних форм і методів навчання.

Враховуючи актуальність вище вказаної проблеми, а саме впровадження ефективних методів дистанційного навчання молодших школярів, темою нашої дипломної роботи було обрано «Методичні особливості вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання».

Мета дослідження - теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методичні особливості вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання.

Об'єкт дослідження – віддалене навчання як сучасна вимушена форма організації освітнього процесу.

Предмет дослідження – методичні особливості вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах дистанційного навчання.

Відповідно до поставленої мети були сформовані такі **завдання**:

1. Проаналізувати спеціальну та психолого-педагогічну літературу з теми дослідження.
2. Дослідити теоретичні засади та методичні засади впровадження дистанційного навчання для молодших школярів.
3. Розкрити стан роботи з учнями під час пандемії «COVID-19» в школах Херсона .
4. Обґрунтувати модель навчання молодших школярів в умовах віддаленого навчання.
5. Розробити методичні рекомендації для вчителів, щодо особливостей вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що використання розроблених методичних рекомендацій вчителями молодших класів забезпечить якісне віддалене навчання для учнів початкових класів.

Практична значущість роботи полягає в розробці методичних вказівок для вчителів, щодо особливостей вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання.

Структура роботи: робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та містить 44 сторінки, опрацьовано наукових джерел – 41.

Апробація результатів дослідження - результати роботи були обговорені та заслухані на засіданні кафедри у 2021 році. За результатами

наукового дослідження були опубліковані статті на тему «Шляхи вдосконалення вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання», «Основні форми онлайн комунікацій для вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання» у збірнику наукових праць «Магістерські студії».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

1.1 Категоріальний апарат з теми дослідження

Говорячи про віддалене та дистанційне навчання, ми стикаємося з багатозначністю інтерпретації цього терміну. Тому вважаємо необхідним вказати, які варіанти трактування поняття «дистанційне навчання» в принципі можливі і які з них є важливими для нашого дослідження.

За концепцією розвитку віддаленої освіти у Україні: «Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання» [13, с.3].

На сьогодні не має одностайного варіанту серед науковців, щодо визначення поняття «дистанційне навчання». Зустрічається ще такий термін як «дистанційна освіта». Та все ж таки у науковому оточенні часто вживається термін «дистанційне навчання» [13, с. 4].

Для теми нашого дослідження основними категоріями є: дистанційне навчання, віддалене навчання, навчально-освітня сфера.

«Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу та спілкування» [37, с.205].

Також науковці виділяють термін: «Сучасна дистанційна освіта – це розгалужена система передачі знань на відстані за допомогою різних засобів і

технологій, яка сприяє отриманню студентами необхідної інформації для використання у практичній діяльності» [8, с. 16].

«Дистанційне навчання – є формою організації навчального процесу і педагогічна технологія, основою якої стає керована самостійна робота учнів та широке застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій».

Дистанційне навчання розглядається вченими як форма організації навчання, коли діти віддалені від вчителя у просторі і часі, але можуть налагоджувати діалог за допомогою засобів комунікації.

«Надання рекомендацій до навчальних матеріалів, порад щодо роботи з ними відбувається у будь-якому місці та у будь-який зручний час. Це дозволяє зменшити кількість уроків у загальному навантаженні учня і звільнити час для більш активної самостійної роботи, забезпечити індивідуалізацію навчання. Така організація процесу навчання припускає дещо інший підхід до навчання, зокрема: самостійність пошуку, аналізу, систематизації та узагальнення інформації, самоорганізацію й самоконтроль» [22, с.105].

Відмінність віддаленого навчання від звичайного зрозуміла, якщо розглянути їх з боку форм взаємодії вчителя і учня. В основу традиційної моделі навчання покладено проведення уроків, лабораторних і різних ігрових типах занять, створення умов самостійної роботи учнів тощо. База навчання – книга і вчитель, як інтерпретатор навчання. Віддалене ж навчання орієнтоване на включення в навчальний процес суттєво відмінних моделей освіти, що включають проведення різних видів діяльності з комп'ютерними та нетрадиційними технологіями. Суттєво змінюється в цьому освітньому процесі і діяльність вчителя. На нього покладаються наступні функції, як координування навчального процесу, коригування предмету вивчення, консультування дітей, тощо.

Як пропонує академік В. Биков: «віртуальна освіта – різновид процесу здобуття, за яким ті, хто навчається, отримують навчальні результати,

використовуючи засоби і технології систем віртуальної реальності. З нашої точки зору, відповідно до даного визначення, Smart-навчання – це об'єднання навчальних закладів, вчителів і учнів для спільної освітньої діяльності за допомогою Internet-технологій на базі загальних стандартів і технологій» [3, с.84].

Розвиток віддаленого навчання буде продовжуватися та вдосконалюватися з розвитком інтернет-ресурсів та вдосконалення методів віддаленого навчання.

Необхідність поширення інтегрованого інтелектуального навчального середовища ґрунтується у достатньому ступені розвитку Smart-технологій і інтенсивності розвитку їх у повсякденне життя.

Навчальний процес в Smart-середовищі об'єднує: інноваційні і традиційні технології; сучасні програмові засоби; інформаційні джерела; взаємодію учасників навчального процесу в відкритій моделі асинхронного навчання; бази даних та знань, ін; засоби комунікації.

Віддалене навчання – це гнучке навчання у інтерактивному навчальному середовищі середовищі з допомогою контенту зібраного з усього світу, який знаходиться в вільному доступі, він дозволяє розширити межі освіти, причому не лише з точки зору кількості дітей, а й з точки зору часових і просторових показників: освіта стає доступним усюди та завжди [18, с. 40].

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, інформатизація людства, зміна засобів розповсюдження і застосування інформації набагато впливають на процес освіти. Одним із головних засобів реалізації процесу освіти на основі інформаційно-комунікаційних засобів є віддалена освіта. Віддалені форми і методи освіти сприяють індивідуалізації методів збільшують кількість самостійної роботи, формулюють інформаційну культуру, наштовхують до використання інноваційних технологій знаходження і використання інформації.

Зокрема, О. В. Трубіцина визначає: «віддалене навчання як проєктовану та створювану суб'єктами освіти систему, здатну до саморозвитку, в якій між

суб'єктами й компонентами встановлюються зв'язки й відносини на основі інформаційної діяльності з досягнення освітніх завдань. Віддалене навчання визначається, з одного боку, як програмно-технічний комплекс, а з іншого, як педагогічна система, а отже, при проектуванні, моделюванні та розвитку середовища повинні вирішуватися не тільки проблеми інформаційно-програмно-технічного характеру, але й соціально-психолого-педагогічні питання» [39].

«Практика впровадження інформаційних технологій у освітньому процесі засвідчує, що вони є формою традиційної взаємодії («учитель – учень») змінюються через те, що по-перше, вводиться новітній засіб навчання, який є необхідним зв'язуючим компонентом процесу. Це теж система, але в взаємозв'язку «учень – комп'ютер – вчитель» [23, с. 69].

Використання інформаційно-освітнього середовища у початковій школі забезпечує інформаційну багатогранність та гнучкість методів освіти з включенням інформаційних платформ.

«Основою для створення інформаційно-освітнього середовища навчального закладу є реалізація його інформаційно-освітнього порталу. Інформаційно-освітній портал – це портал для одержання навчальної інформації, навчання, створення, передавання, контролю знань і підтвердження досягнутого освітнього цензу» [7, с. 82].

Основною метою використання інформаційно-освітнього процесу є розвиток гармонійно та всебічно сформованої особистості. Задля забезпечення якості навчання перед закладом освіти ставиться мета сформувати відповідальну, активну, мислячу і працюючу особистість, яка зможе навчатися протягом всього свого життя.

Інформаційно-освітнє середовище є таким, яке розвиває здобувачів навчання та саме розвивається. Також, необхідно враховувати такі основні аспекти розвитку: постійно розвивати зміст і методи навчання, їхній вплив на формування особистості та, як результат, – вплив на формування соціокультурного освітнього простору школи.

Отже, віддалене навчання є досить сучасним явищем в Україні, але воно швидко розходиться серед вітчизняних шкіл. Серед значної кількості переваг в нашій країні воно зустрілося з низкою проблем, адже новітні освітні технології не є досконалими і рівень викладачів не завжди забезпечує швидке освоєння і користування цим ресурсом. Віддалена освіта в Україні має переймати досвід Європи для швидкого його розвитку і реформування.

Використання віддаленої освіти надає можливість крім створення умов засвоєння знань, формування навичок і умінь, мотивувати до освіти, в процесі здійснення віддаленого навчання, тобто включати у себе мультимедійні фрагменти, сторонні електронні ресурси, анімації, у створенні яких учень має доступ з використанням Smart-засобів. Значне значення також набуває створення методик навчання, які створюють Smart-технології, оскільки використання сучасних знань має у наявності чіткої структури освіти та належного інформаційного поповнення.

Детально проаналізувавши відповідну літературу ми виокремили наступне визначення віддаленого навчання. Віддалене навчання – це асинхронний вид дистанційного навчання під час якого матеріали, записи уроків, завдання для навчання вчитель готує заздалегідь та публікує на відповідній платформі, а учень уже згідно зі своїм розкладом та вимогами часу опановує теми.

1.2 Досвід віддаленого навчання в початковій школі закордоном

Віддалене навчання у останні роки постає все більш популярним, бо дає можливість отримати усім охочим освіту без суттєвих затрат часу і грошей. На сьогодні в світі накопичений численний досвід впровадження системи віддаленого навчання.

У системі віддаленого навчання в Сполучених Штатах Америки отримують освіту близько 1 мільйона осіб. В більшій частині закладів початкової освіти широко розповсюджені технології віддаленого навчання для освіти дітей. Для віддаленого навчання використовується телебачення. У

рамках сукупності публічного телемовлення PBS-TV отримують освіту більше мільйона дітей [1, с.7].

Французький Національний Центр віддаленого навчання забезпечує віддалену освіту 35000 користувачів у 120 країнах світу.

Технології віддаленого навчання Швеції пропонують отримати освіту у школах міст Уасали, Лунда, Гетеборга, Умео та Лінчепінга. Усі освітні завдання розв'язуються поза школою на базі спеціальних розробок та з консультацією вчителів. Момент складання іспитів відбувається безпосередньо в школі.

З 70-х років в Фінляндії при 10 школах розпочинають свою роботу Центри віддаленого навчання, а також так названі літні школи, що налічують більше 20 з кількістю учнів у 30 000 чоловік.

В Туреччині з 1974 р функціонує Відкрита школа, що має на меті допомогти отримати освіту мешканцям віддалених районів. Учні отримують зі школи мінімальний пакет освітніх матеріалів, також для них проводяться освітні радіо- і телепрограми, проводяться літні курси. Такою освітою охоплено більше 120000 дітей [35, с.3].

Розпочинаючи з 80-х років у Японії працює державна «Початкова школа у ефірі». Це держбюджетний заклад, що знаходиться під суворим контролем міністерства освіти. У певні години по телебаченню та радіо проводяться уроки. З кожного обраного предмета учень двічі за тиждень проходить годинний урок. Консультації проводяться у спеціальних освітніх центрах, створених у кожній префектурі. Більша частина дітей навчається п'ять років та після успішного складання іспитів отримує свідоцтво про проходження початкової школи.

Віддалене навчання розвивається та у інших регіонах світу. Нариклад, до шкіл, які розвивають віддалене навчання, можна віднести: Китайську телешколу (Китай), Національну відкриту школу ім. Індіри Ганді (Індія), Школу Пайн Ноор (Іран), Корейську національну відкриту школу (Корея).

Віддалене навчання розвивається не лише у рамках національних систем навчання, а й вибірковими комерційними компаніями з більшою зорієнтованістю на освіту дітей у початковій школі, що становить значну частину всіх програм.

В числі країн (Китай, Нідерланди, Великобританія, Туреччина та ін.) від 11 до 26 % учнів здобувають освіту у закладах віддаленого навчання. У 2020 р., відповідно до результатів дослідження Babson Survey Research Group, 32 % учнів освітніх закладів США (понад 6,7 млн) пройшли курс віддаленого навчання [17, с.45].

Серед американських шкіл 65 % вже ввели віддалене навчання у стратегію свого розвитку. Успішними проектами, що розпочалися в 2018 р., є Coursera (<https://www.coursera.org/>) і Udacity (<https://www.udacity.com>), які навчають сотні тисяч дітей. Хоча свідоцтва EdX, Coursera і Udacity не мають такого значення, як атестат про освіту. На 2018/2019 навчальний рік на усі групи платформи Coursera зареєструвався мільйон слухачів – в десять разів більше, ніж за минулі набори [20].

Фінансування проектів онлайн-освіти різними країнами доходить до сотень мільйонів доларів. Кожна держава має власну стратегію вирішення проблем фінансування віддаленої освіти.

У Індонезії існує декілька джерел фінансування віддаленого навчання: оплата батьків за навчання, державні програми та допомога від іноземних агентств. Оплата за навчання становить 32 % фінансування, а 67 % складають внески уряду і іноземних агентств.

У Іспанії внесок Міністерства освіти складає 45 % фінансування, батьки сплачують 48 %, решту становлять кошти від продажу освітніх матеріалів. Також, регіональні уряди і банки віддають освітнім центрам обігові кошти.

В Великій Британії частка оплати батьків за освіту дорівнює 16 % загального фонду, а внесок країни становить 84 %. В програмах освіти без

надання атестату плата за освіту становить дві третини, а одна третина фінансується за можливість спеціальних грантів.

В Канаді державні внески складають від 76 % до 81 % фінансування, у той час, як батьківські кошти становлять лише 9 %, інші – 10-15 % забезпечується з підприємницької та ділової активності шкіл [41].

Загалом в розвинених країнах розвивається політика зменшення вартості віддаленої освіти – в середньому вартість віддаленого навчання набагато нижча за стаціонарне.

Поширення віддаленої освіти – необхідний механізм інформатизації та інтелектуалізації людства, виховання всебічно розвинутої особистості, подолання неоднакової системи освіти. Віддалена освіта долає межі територіального фактору нерівності у доступі до якісного навчання, не залежність від місця проживання тощо. Значний навчальний ресурс, реалізований в віддаленій освіті новітніми технологіями, забезпечує розвиток навчання та суспільства у цілому.

Отже, аналіз наукової літератури зарубіжних країн щодо організації віддаленого навчання дає можливість стверджувати, що віддалене навчання є передбачуваним етапом розвитку та адаптації можливих видів навчання та дає гнучкі умови освіти для осіб, які не змогли чи не можуть здійснювати його звичайним шляхом. Вибір часу, місця, тривалості освіти, змісту, форм, методів; можливість інтеграції з існуючими видами освіти тощо.

Досвід упровадження віддаленого навчання у освітній процес більшості країн свідчить, що сучасні освітні заклади повинні мати технічне забезпечення від провідних фірм в галузі ІТ-технологій та методичний супровід для реалізації навчання у віддаленому форматі. Все це сприяє в подальшому створювати концепцію організації віддаленого навчання у українських школах.

1.3 Сервіси, які забезпечують ефективне віддалене навчання

Для забезпечення ефективного дистанційного навчання учнів, учитель може створювати особисті веб-ресурси або користуватися іншими веб-ресурсами на власний вибір. При цьому необхідно пропонувати учням рекомендації для користування ресурсами, правильній послідовності виконання завдань, особливостей оцінювання тощо. Щоб пояснити дітям сутність академічної доброчесності, необхідно завжди давати конкретні посилання на джерела пропонованої інформації.

Найголовнішим критерієм підбору інструментів для організації віддаленого навчання повинна бути відповідність обраним методичним цілям, тобто те, наскільки обраний сервіс і ресурс допоможе досягненню очікуваних результатів освіти у віддаленому форматі. При цьому необхідно також продумати універсальність обраних інструментів, щоб зменшити кількість різних ресурсів, які використовуються у навчанні. Обираючи серед кількох інструментів, необхідно враховувати цікавість інтерфейсу і для вчительства, і для учнів. Обирати краще україномовні ресурси та такі, що мають інтуїтивно зручний інтерфейс. Також важливо врахувати важливі особливі потреби дітей та засади різнопланової доступності обраних засобів [14, с.6].

В умовах, коли освіта відбувається у персональних пристроях, важливо зважати на різноманіття цих пристроїв та надавати перевагу ресурсам, які максимально відповідають різним платформам.

Особливо важливим моментом виступає необхідність реєстрації дітей на веб-ресурсі, бо слід не забувати про інформаційно-безпечне середовище та мінімізувати обрані платформи, на яких ви пропонуєте зареєструватись дітям та вчителям.

За останніми рекомендаціями Міністерства освіти України можна виділити наступні основні форми онлайн-комунікації, які забезпечують ефективно віддалене навчання:

Найрозповсюдженішим та зручним для вчителів та учнів є відеоконференція — це конференція у режимі онлайн. Вона проводиться у

відведений день та час. Відеоконференція — виступає одним із сучасних засобів зв'язку, які дозволяють проводити уроки в «віддалених класах», коли діти і вчитель знаходяться на відстані. Отже, коментування та прийняття рішень, дискусії, захист робіт відбуваються у режимі онлайн. Вчитель та учні зможуть побачити один одного, вчитель зможе супроводжувати виклад нового матеріалу наочними засобами [15, с. 2].

Для учнів третіх та четвертих класів також можна використовувати форум — найпоширеніший засіб спілкування вчителя/вчительки та дітей в дистанційній освіті. Кожний форум створений для вирішення певної проблеми або теми. Модератор/ка форуму створює обговорення, заохочуючи питаннями, повідомленнями, новою важливою інформацією. Програмне забезпечення форумів допомагає приєднати будь-які файли певного формату. Декілька форумів можна поєднати в один спільний. Наприклад, у роботі з малою групою учнів над завданням створюються форуми для всіх окремих груп для спілкування під час дослідження яке запропоновано кожній з груп завдання, потім необхідно обговорити спільну проблему дослідження спільно, з залученням всіх учасників навчального процесу (веб-конференція).

Вирішення проблем чи уточнення не зрозумілого матеріалу або завдання можна реалізовувати у чатах — спілкування юзерів мережі у режимі реального часу, засіб швидкої комунікації користувачів через інтернет. Існує кілька видів чатів: текстовий, голосовий, аудіо- та відеочат. Найбільш розповсюджений — текстовий чат. Голосовий чат допомагає спілкуватися з використанням голосу.

Одним з різновидів чату є електронна пошта — це стандартна платформа інтернету, яка забезпечує обмін повідомленнями і у формі текстів, і у інших (графічній, звуковій, відео) в відкритому або зашифрованому вигляді. В системі навчання електронна пошта користується попитом для організації зворотнього зв'язку викладача/викладачки та учня/учениці, а також дітей між собою.

Соціальні мережі, платформи для обміну миттєвими повідомленнями і мобільні застосунки типу Viber дозволяють організовувати закриті групи, спільноти, чати, проводити обговорення тем, завдань, проблем, інформації [17, с.250].

Всі вище зазначені форми онлайн-комунікації рекомендується застосовувати разом, не виокремлюючи жодного. Для кожного уроку вкрай важливо підібрати необхідну платформу, яка забезпечить ефективність проведення даного заняття. Під час віддаленого навчання минулих років вчителі опанували багатьма онлайн платформами для проведення уроків. Найпопулярнішими серед них є:

Використання платформи Moodle (<https://moodle.org/>) — безкоштовна доступна система управління віддаленим навчанням. Дає можливість використовувати великий набір інструментів задля освітньої комунікації вчителя, дітей та адміністрації закладу навчання. Також, надає можливість пропонувати навчальний матеріал в багатьох форматах (текст, презентація, відеоматеріал, веб-сторінка; урок як поєднання веб-сторінок з доступним проміжним проходженням тестових завдань); проводити тестування і опитування дітей з використанням запитань закритого (множинний вибір відповіді і зіставлення) і відкритого форматів; діти можуть виконувати роботи з можливістю надсилати відповідні документи. Також, система надає широкий вибір інструментів моніторингу освітньої діяльності дітей, наприклад: загальний час роботи дитини із конкретним предметом, окремими темами чи складниками освітнього матеріалу, загальна успішність учня/учениці чи класу під час виконання тестових робіт тощо. Moodle влючає в себе: форми пропонування завдань; проблемні форуми; завантаження документів; журнал оцінювання; зворотній зв'язок; календар подій; новини та анонси; тестування [34, с.340].

Вчителі третіх та четвертих класів рекомендують активно використовувати Google Classroom (<https://classroom.google.com>) — це платформа, що об'єднує Google Docs, Google Drive і Gmail, допомагає

організувати онлайн-освіту, пропонуючи відео-, текстову та графічну літературу. Учитель отримує змогу організовувати тестування, оцінювати, контролювати діяльність, переглядати, що вийшло в дітей під час виконання вправ, застосовувати різноманітні форми оцінювання, організовувати необхідне спілкування з дітьми у режимі онлайн. Основною перевагою Google Classroom є групи. Функціонально вони нагадують за формою форуми, оскільки обидві дозволяють учням та вчителям легко обмінюватись повідомленнями з іншими користувачами. Завдяки платформі для спілкування Hangouts діти та вчитель мають можливість проводити онлайн-бесіди в режимі онлайн з комп'ютера або мобільного, учасники групи можуть демонструвати свої екрани, переглядати і працювати разом з усім. Така демонстрація автоматично опублікуватиметься на YouTube-каналі. Також ресурс дозволяє за допомогою використання Google-форм збирати роботи учнів та потім виконувати автоматичну оцінку результатів роботи.

Однією з найбільш зручних платформ для проведення відеоконференції є Zoom (zoom.us/download) — безкоштовний варіант програми дає можливість проводити відеозустріч тривалістю до 40 хвилин, однак у зв'язку з пандемією сервіс прибрав це обмеження. Zoom підходить як для індивідуальних та і для групових уроків. Користувачі мають можливість використовувати додаток і на комп'ютері, і на планшеті, і на смартфоні. До відеозустрічі можуть підключитися будь-хто за посиланням або кодом конференції. Уроки можна планувати заздалегідь, або зробити доступ для постійних уроків у певний час. В платформі використана інтерактивна дошка, яку має можливість демонструвати учням. Також, є варіант легко й швидко переходити з демонстрації екрану до інтерактивної дошки. Платформу можна використовувати для операційних систем Windows, Android і iOS і доступний плагін, який дає можливість використовувати Zoom навіть у браузерях Google Chrome і Mozilla Firefox [24, с. 69].

Багато вчителів перших класів обрали платформу ClassDojo для проведення своїх уроків (<https://www.classdojo.com/uk-ua/signup/>) — легкий

інструмент у оцінюванні роботи дітей в режимі онлайн. Тут наявна зручна система мотивації з різними персонажами та рівнями доступу. В ClassDojo реєструється педагог й реєструє дітей свого класу. Власний код для доступу у власний профіль надсилається учням; батьки обов'язково отримують доступ у профіль дитини. Наявна можливість зв'язку учнів на сторінці класу: коли учитель створив завдання, діти можуть його доповнювати відповідями. Кожен учень мають аватарку в вигляді монстрика. Завдання монстрика — отримувати бали за виконання завдання. За кожне правильно виконане завдання вчитель присвоює дітям певну кількість балів. Батьки можуть контролювати успішність дітей з окремих предметів.

Також вчителі опанували багато платформ для створення власних інтерактивних додатків. Однією з таких платформ є Classtime (<https://www.classtime.com/uk/>) — яка має можливість вести аналітику освітнього процесу та реалізовувати варіанти індивідуального підходу. Наявна бібліотека ресурсів, а також варіант створення запитання. Принцип використання наступний: учитель створює інтерактивний освітній матеріал з якоїсь теми (можна брати матеріали з бібліотеки), учні мають доступ до освітнього матеріалу та розпочинають виконання, вчитель у режимі онлайн відслідковує результати кожного учня/учениці. Специфіка віддаленого навчання, що ґрунтується на телекомунікаційних технологіях, інтернет-платформах та послугах, впливає на методи відбору та структуризації змісту, методи реалізації тих або інших способів і організаційних форм освіти, що значно впливає на роботу всієї системи. LearningApps.org (LearningApps.org) — онлайн-сервіс, що дозволяє розробляти інтерактивні завдання. Які можна використовувати у роботі з інтерактивною дошкою або для індивідуальних вправ для дітей. Дозволяє розробляти вправи декількох типів з різних тем. Ця платформа є додатком Web 2.0 для оптимізації освітніх процесів. Конструктор LearningApps.org створений для розробки, зберігання і роботи з інтерактивними завданнями з різних предметів [41].

Розгляньмо основні завдання, що мають розв'язуватися комунікаційними системами:

1. Налагодження комунікації з учнями, батьками і вчителями, оперативне інформування стосовно динамічних змін, повідомлення від адміністрації закладу навчання. Це найкраще здійснювати з використанням служб миттєвих повідомлень, соціальні мережі (закриті спільноти класів). Для таких завдань можливе також створення сайту закладу навчання (для повідомлень, які можуть бути оприлюднені, та для усіх повідомлень, раптом на сайті присутній обмежений доступ тільки для учнів і батьків). Створення простору для спілкування.

2. Створення середовища для організації віддаленого навчання. Простір задля організації віддаленого навчання повинен забезпечувати певні функції: проведення уроків у режимі реального часу; доступ до різних електронних освітніх матеріалів; отримання виконаних учнями завдань (тести або виконані практичні роботи в зошитах); оцінювання та зв'язок стосовно виконаних робіт; можливість обговорити питання та мати на нього відповідь поза межами уроку у режимі реального часу. Оптимальною здається організація онлайн просторів як певних точок входу для всіх учнів деякого класу ("класних кімнат"), звідки посилення прямують до індивідуальних викладацьких кабінетів, де проходить безпосередня взаємодія [12, с.38].

Отже, розвиток віддаленого навчання буде відбуватися та вдосконалюватися з розвитком різноманітних-технологій та вдосконалення методів віддаленого навчання. Зручними та ефективними методами при вивченні нового матеріалу учнями молодшого шкільного віку за допомогою хмарних платформ є: веб-додатки; електронні журнали та щоденники; on-line сервіси задля навчального процесу, тести; системи віддаленого навчання, бібліотека; сховища файлів, спільний доступ і робота; відеоконференції; електронна скринька за доменом навчального закладу. Для навчання здобувачу освіти вистачить лише звичайного ноутбуку, компактного смартфона, де головним буде підключення до мережі Інтернет і ефективна

організація процесу навчання вчителем. Саме від вдало обраної платформи або поєднання декількох для проведення уроку залежить ефективно віддалене навчання учнів початкової школи.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЯКІСНОГО ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

2.1 Стан організації віддаленого навчання в школах міста Херсона під час пандемії COVID-19

Для ознайомлення зі станом організації віддаленого навчання в школах міста Херсона під час пандемії COVID-19 було вирішено визначити критерії та показники, як оцінний інструментарій якості.

Визначемо понятійний апарат оцінки якості віддаленого навчання. «Критерій – це ознака, на базі якої формується критерій оцінки якості об'єкта, процесу, мірило тої оцінки; не будучи справді існуючою якістю чи властивістю об'єкта, критерій виступає ідеальним представленням суб'єкта оцінювання про те, чим має бути об'єкт у ідеалі; критерій виступає тим, відносно чого характеризується реальний стан об'єкту [22, с.15]; мірило для визначення, оцінки предмета, явища [32, с.305]; «якості, ознаки, властивості досліджуваного об'єкта, які дають можливість дійти до характеристики його стану, рівень розвитку і функціонування» [6, с.300].

«Показник – це опис характеристики об'єкта, що визнається суттєвою і актуальною у процесі оцінювання [22, с.15]; величина, що характеризує кількісний опис явища чи часткову складову процесу розвинення. Визначаючи критерії та показники розвитку професійної компетентності дослідженої категорії керівників, ми схилиємось описати співвідношення

критеріїв та показників загального, чи конкретного та особливого, коли критерій пропонується як «найбільш загальна властивість явища, що об'єднує низку емпіричних показників його сформованості, а параметр відображує специфічні якісні аспекти їх вивчення» [7, с.371]; «кількісні і якісні характеристики сформульованої якості, властивості та ознаки досліджуваного об'єкта, або – рівень сформованості того або іншого критерію» [6, с.300].

Проведений аналіз підходів до розробки критеріїв та показників наштовхнув нас на створення наступної анкети для перевірки стану організації навчання в умовах віддаленого навчання для молодших школярів під час пандемії COVID-19.

Для перевірки стану впровадження віддаленого навчання у початкову освіту міста Херсона було проведено опитування, серед батьків учнів початкових класів загальноосвітніх шкіл міста Херсона, а саме Херсонський навчально-виховний комплекс №15, Херсонська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №55, Херсонський-навчально виховний комплекс №7.

Таблиця 1

Анкета для батьків учнів початкових класів							
№	Запитання	Варіант А	Кількість обраних	Варіант Б	Кількість обраних	Варіант В	Кількість обраних
1	Чи однаково розуміють діти матеріал, який пояснює вчитель у класі та під час віддалено	Під час віддаленого зрозуміліше	4	Однаково	30	У класі зрозуміліше	66

	го навчання?						
2	Чи достатньо вчитель використовує додаткового матеріалу для пояснення нової теми дітям?	Під час віддаленого навчання більше додаткового матеріалу	6	Однаково	33	У класі більше використання додаткового матеріалу	61
3	Чи закріплює вчитель вивчений матеріал за допомогою вправ?	Під час віддаленого навчання використовує більше	5	Однаково	35	У класі використовує більше	60
4	Чи організовує вчитель додаткові заняття, якщо нова тема не зрозуміла дітям?	Проводить під час віддаленого навчання	39	Однаково	10	Проводив під час навчання в класі	51
5	Чи створює вчитель достатньо комфортне середовище для засвоєння нового матеріалу під час	Створює під час дистанційного навчання	2	Однаково	28	Створював у класі	70

	віддалено го навчання?						
6	В якому навчально му середови щі вашій дитині легше засвоюват и новий матеріал?	Вдома	6	Однаково	33	У класі	61

Продовження таблиці 1

Для проведення дослідження батькам була запропонована анонімна анкета (див. таблиця 1) з трьома варіантами відповіді на кожне запитання. Серед яких можна було обрати лише один з запропонованих варіантів відповіді. У анкеті чітко прослідковуються варіанти, які свідчать про обрання батьками одного з найбільш комфортних та ефективних для дитини варіантів вивчення нового матеріалу. Якщо більшість з обраних варіантів відповідей на запитання Варіант А, це свідчить про те, що батьки вважають, що дитині більш комфортно та зрозуміло вивчати нову тему під час дистанційного навчання. Якщо серед варіантів батьки надають перевагу Варіанту Б, це свідчить, що вони вважають засвоєння нового матеріалу однаково зручним та ефективним як в умовах дистанційного навчання, так і під час навчання в класі. Якщо серед відповідей батьків більше обраних варіантів В, це свідчить про те, що вони надають перевагу навчанню в класі та вважають його більш ефективним для дитини.

Всі батьки правильно зрозуміли завдання та під час досліду не зіпсували бланки обираючи декілька варіантів відповідей.

У дослідженні взяли участь 25 батьків учнів першого класу, 25 батьків учнів другого класу, 25 батьків учнів третього класу та 25 батьків учнів четвертого класу.

За результатами проведеного опитування серед батьків учнів 1-4 класів Херсонських загальноосвітніх навчальних закладів більшість надають перевагу навчанню у класі, бо вважають його більш ефективним для засвоєння нового матеріалу дітьми. В опитуванні взяли участь 100 батьків. 61 зі 100 батьків надають перевагу навчанню у класі, через те, що вдома їх діти не розуміють новий матеріал. 33 зі 100 опитаних вважають навчання у класі та вдома однаково ефективним для вивчення нового матеріалу та не надають перевагу жодному з них, коментуючи що обидва варіанти можна поєднати для збільшення можливостей навчання дітей, які знаходяться на лікартяному та для дітей з особливими освітніми потребами. 6 зі 100 опитаних батьків вважають, що навчання вдома є більш зручним та ефективним для вивчення нового матеріалу ніж у класі (див. діаграму 1).

Діаграма 1

Результати батьків дітей різного віку також відрізняються. Серед батьків учнів першого класу більшість (96%) надають перевагу навчанню у класі (див. діаграму 2). коментуючи це не спроможністю дітей віком 6-7 років опанувати новий навчальний матеріал у дистанційному форматі, а батьки не володіють достатніми педагогічними навичками для допомоги дітям. І лише одна людина обрала варіант, що навчання вдома не відрізняється від навчання у класі.

Діаграма 2

Батьки учнів других класів не настільки однотайно коментують стан віддаленого навчання. Переважна більшість також вважають навчання у класі більш ефективним для оволодіння новим матеріалом (84%), але вже три особи (12%) вважають навчання вдома не гіршим за навчання у класі та одна особа (4%) виділяє навчання вдома кращим за навчання у класі (див. діаграму 3).

Діаграма 3

У батьків учнів 3 класу думки розділилися ще більш радикально. Для цього віку віддалене навчання є вже більш прийнятним на думку батьків. Тому лише трохи більше половини опитаних вважають навчання у класі більш ефективним для вивчення нового матеріалу (52%). Семеро з опитаних батьків (28%) вважають, що навчання вдома не відрізняється для дитини в опануванні новим матеріалом, головне правильно організувати час. Решта (20%) наголосили, що навчання вдома має більше переваг ніж навчання у класі для опанування новим матеріалом.

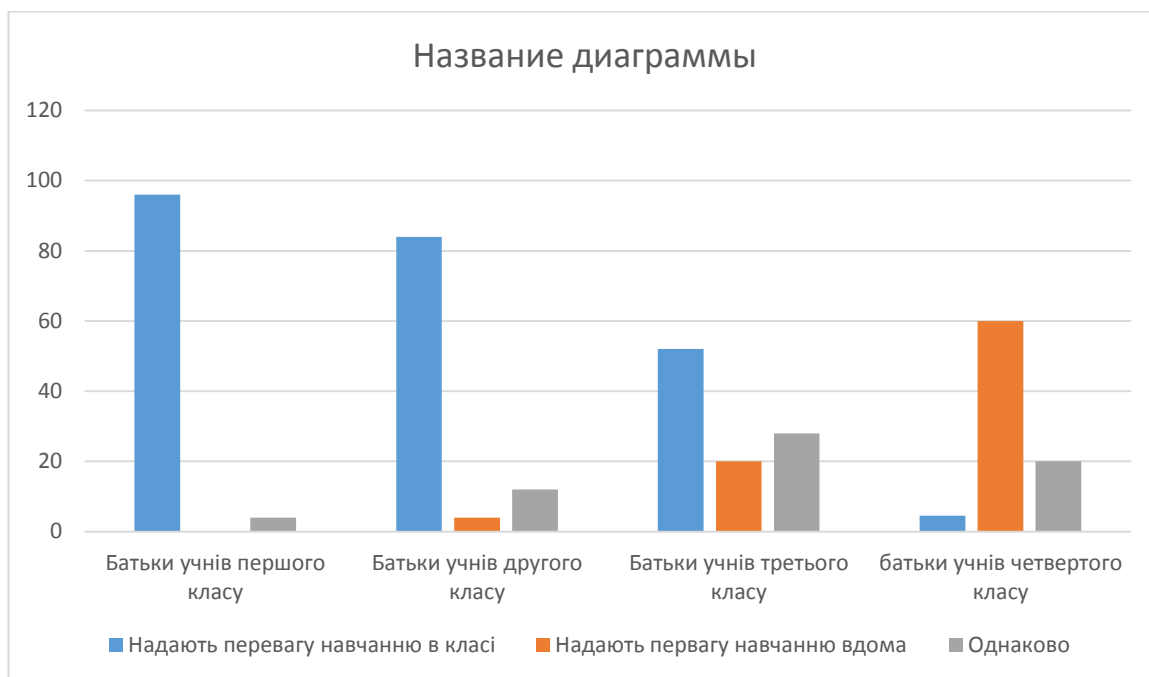

Діаграма 4

Серед опитаних батьків учнів четвертих класів переважна більшість (60%) вважають навчання вдома та навчання у класі однаково ефективним за умов правильної організації освітнього процесу. П'ятеро серед опитаних батьків (20%) вважають навчання вдома та в класі однаково ефективним. Та п'ятеро батьків (20%) все одно притримуються думки, що навчання в умовах класної кімнати більш позитивно впливає на опанування новим матеріалом (див. діаграма 5).

Діаграма 5

Діаграма 6

Отже, за результатами вивчення стану віддаленого навчання у початкових школах міста Херсона під час пандемії COVID-19 можна зробити висновок, що на сьогодні вчителі не достатньо приділяють уваги організації дистанційного навчання та опануванню нового матеріалу учнями в зазначених вище умовах. Більшість батьків вважають навчання в умовах класно-урочної системи більш ефективним та організованим, ніж навчання в умовах дистанційного навчання (див. діаграму 6). Задля забезпечення поліпшення стану організації віддаленого навчання для учнів початкової школи вважаємо доцільним розробити модель як оцінний інструментарій набуття знань молодшими школярами в умовах віддаленого навчання.

2.2 Модель, як оцінний інструментарій набуття знань молодшими школярами у віддаленому навчанні

На основі проведеного дослідження нами обґрунтована дидактична модель організації вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання, яка містить у собі сукупність наступних умов:

- Насиченість змісту навчального матеріалу використанням онлайн платформ;
- Проведення уроку дистанційно з урахуванням специфіки онлайн середовища;
- Створення емоційно-позитивного темпу навчання;
- Індивідуальний підхід до вивчення нового матеріалу в умовах віддаленого навчання (див. рисунок 2).

Рисунок 2

Насиченість змісту навчального матеріалу використанням онлайн платформ. Використання онлайн платформ сприяє збагаченню змісту освіти цікавим, значущим для особистості матеріалом та вирішує декілька проблем, які зумовлюють ставлення дитини до віддаленого освітнього процесу.

Міністерство освіти наголошує, що використання різноманітних технологій сприяє підвищенню інтересу у молодших школярів до опанування освітнім процесом онлайн.

Нами виокремлені наступні форми ознайомлення дітей з навчальним матеріалом дистанційно, що сприяють ефективному засвоєнню: новизна, незвичність викладу, цікавість для дітей, актуальність для учнів. Зазначені форми необхідно враховувати комплексно, бо лише у сукупності вони сприяють ефективному засвоєнню нового матеріалу дистанційно.

Проведення уроку дистанційно з урахуванням специфіки онлайн середовища. Ефективність засвоєння навчального матеріалу в умовах віддаленого навчання також забезпечується урахуванням відповідних дидактичних прийомів і методів, викликають у них інтелектуальні почуття. Творчо опрацювавши науковий фонд з даного питання та досвід вчителів, нами визначені оптимальні фактори, врахування яких забезпечує ефективне вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання.

Психолого-педагогічною наукою та передовим педагогічним досвідом напрацьовано велику кількість методів та прийомів, які спрямовані на

розвиток в дітей інтелектуальних почуттів, формування мотивації до навчання онлайн та пізнавального інтересу.

Створення емоційно-позитивного темпу навчання. У педагогіці науковці виділяють емоційний фон уроку як атмосферу комунікації на уроці, співвіднесення емоційного стану учителя та учнів, їх самопочуття, темпоритм уроку. Зазначимо, що ми трактуємо поняття «емоційний темп навчання» як синонім «емоційного темпу уроку», бо освітня діяльність відбувається в основному на уроках.

Проаналізувавши наукові доробки з даного питання, ми конкретизували фактори, що сприяють створенню емоційного темпу уроку: вміння вчителя організувати спілкування (керувати комунікацією, вміння організовувати емоційний контакт з класом); стиль стосунків з учнями (демократичний характер керування навчальним процесом, гуманізм; забезпечення емоційно-позитивної атмосфери; врахування емоційного благополуччя та комфорт дитини); темпоритм проведення уроку.

Індивідуальний підхід до вивчення нового матеріалу в умовах віддаленого навчання. Під час планування уроків у дистанційному форматі вчитель має здійснювати індивідуальний підхід до підбору кожного методу та прийому, оскільки причини неуспішності учнів можуть корінитися саме у особливостях планування вчителем уроку. Знання особливостей віку молодших школярів потрібні для того, щоб учитель міг створити умови, що будуть сприятливими для опанування нового матеріалу дітьми під час віддаленого навчання.

Охарактеризовані дидактичні умови взаємозв'язані та передбачають врахування їх у комплексі.

Отже, дидактична модель забезпечення ефективного вивчення нового матеріалу учнями молодшого шкільного віку в умовах віддаленого навчання охоплює змістовний, процесуальний та мотиваційний компоненти організації навчання. Під час забезпечення ефективного віддаленого навчання враховуються індивідуальні-типологічні особливості дітей, а саме їх

емоційність, як риса характеру та заздалегідь продуманий та організований урок вчителем в умовах дистанційного навчання. Відповідно до цього необхідно ретельно підходити до підбору методів та прийомів навчання, варіанти індивідуальних завдань, самостійна робота, завдання для виконання домашніх завдань.

2.3 Методичні рекомендації для вчителів, щодо вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання

Виходячи з результатів створенної моделі вважаємо необхідним розробку методичних рекомендацій для вчителів молодших класів з метою поліпшення ефективності вивчення новго матеріалу учнями молодшого шкільного віку в умовах віддаленого навчання.

Нижче пропонуємо ознайомитися з практичними рекомендаціями для вчителів початкової школи, як ефективно провести онлайн-уроки та підготувати інструкції для учнів:

1. Якщо ви вважаєте необхідним використовувати платформи для проведення відеоконференцій та проведення інтерактивних уроків, інструкцій, як можна більше та довше користуйтеся веб-камеру. Так, діти можуть покинути кімнати зі своїми комп'ютерами, поки ви організуєте свій онлайн-урок, але учні менше будуть нудьгувати, якщо хоча б будуть бачити ваше обличчя, а не тільки режим демонстрації екрану, який ви використовуєте.

2. Обов'язково контролюйте налаштування веб-камери. Піднімайте її на рівень очей чи трохи вище. Діти повинні дивитися у ваші очі, а не в голову, втупившись у клавіатуру. Саме тоді відбувається ефект присутності.

3. Не забувайте, про ваші розговорні уроки з проведенням діалогу, з достатньою кількістю невеликих запитань, з роботою мікрогруп виникнуть проблеми в умовах відеоконференції. В такому онлайн-середовищі вчитель не має переваги звичного спілкування «очі в очі». Регламент роботи повинен бути суворим і обмеженим невеликою кількістю запитань від

вчителя. Питання мають бути лаконічними. Вони можуть бути організовані для того, щоб переконатися у присутності дітей на уроці, або на отримання відповіді на поставлене вчителем навчальне завдання або проблему. Але воно повинно бути максимально коротким, а відповіді від учнів вчитель повинен чекати не розмитих та коротких за часом.

4. Підтримуйте учнів у ставленні запитання. Виділяйте їм на це спеціальний час. Наприклад, запропонуйте, 5-10-ти хвилинну перерву, під час якої діти могли б записати свої запитання в листі або у невеликому відео зверненні.

5. Обов'язково продумайте можливі труднощі з технікою у ваших відеосеансах. Зазвичай такі проблеми стаються не у вчителя, а в учнів. Як правило, вчитель наважується на проведення відеоконференції, якщо в нього все у порядку. Заздалегідь продивіться можливості відеоспілкування. Наприклад, використайте два комп'ютера чи попрацюйте з одним зі своїх колег, щоб передбачити перспективу учнів, як в них вийде побачать те, що вчитель їм пропонує. Перевірте також можливості роботи у режимі комп'ютер-планшет, комп'ютер-смартфон, перед тим, як приступити до онлайн-спілкування зі своїм класом. Коли вчитель протестує себе у ролі учня, він зможе заздалегідь продумати, що необхідно запитати або побачити, які труднощі можуть виникнути в школярів та що необхідно задля оперативного виправлення неполадок.

6. Якщо в вчителя немає стійкого та швидкого підключення до мережі інтернету, звизначте, у який час швидкість інтернет-підключення найбільш висока. Призначайте відеозустріч на цей час, звісно, якщо він влаштує як вас, так і ваших учнів.

Отже, ми бачимо лише шість пунктів, які можуть поліпшити проведення уроку, зробити його цікавим та ефективним для вивчення нового матеріалу. Нажаль більшість з вчителів не враховують такі прості, але такі важливі деталі для проведення онлайн-уроку.

Також пропонуємо розглянути більш детальні методичні рекомендації для вчителів початкової школи:

1. Рекомендуємо у період обмеженого освітнього процесу запропонувати учням онлайн консультації та елементи віддаленого навчання відповідно до звичайного розкладу занять.
2. Радимо здійснювати освітній процес під час віддаленого навчання через сайт закладу освіти.
3. Запровадження елементів віддаленого навчання з метою правильної організації роботи учнів необхідно розпочати шляхом використання технічних або інформаційних засобів: електронна пошта, соціальні мережі, засоби онлайн зв'язку, освітні онлайн платформи, Інтернет-ресурси.
4. Віддалене навчання передбачає впровадження в освітній процес з використанням демонстрації у режимі відеоконференцій, навчальних або виховних заходів, відвідування онлайн бібліотек чи музеїв. Не нехуйте ввімкненою камерою. Діти сумують за вами та чекають побачити вас.
5. Не зловживайте поєднанням навчальних тем. Для виконання вимог до обов'язкових результатів освіти та компетентностей здобувачів освіти, виокремлених Державним стандартом початкової освіти, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України, який передбачає забезпечення результатів цих обов'язкових досягнень навчання і компетентностей здобувачами освіти, рекомендується ущільнити освітній матеріал з тем, що можна об'єднати за наповненням чи обсягом. Та пам'ятайте, від того які саме теми ви приберете залежить успішність учнів. Тому за можливістю намагайтеся уникати об'єднання навчальних тем.
6. Не використовуйте оглядове або самостійне вивчення навчального матеріалу. Так, воно можливе з урахуванням вікових, психолого-фізіологічних можливостей учнів чи рівня сформованості освітніх

компетенцій з певних навчальних предметів завдяки розміщенню завдань, які пропонуються для самостійного вивчення, на сайтах закладів початкової освіти. Але більшість учнів початкової школи, ще не достатньо сформували вміння вчитися самостійно. Деякі завдання дійсно можна давати дітям для самостійного вивчення, але пам'ятайте завдання, а не теми.

7. Міжпредметна інтеграція матеріалу програми з різних навчальних предметів. Не нехуйте можливістю зайвий раз повторити матеріал з попереднього предмету на наступному уроці. На щастя за програмою НУШ більшість тем легко поєднуються на різних предметах. Витратьте зайву годину для підготовки до уроку і продумайте як можна поєднати матеріал, який потрібно вивчити в цілий комплекс різних завдань з різних компонент.
8. Максимально користуйтеся годинами варіативної складової задля індивідуальних чи групових занять з учнями, які з будь-яких причин не змогли зрозуміти тему.
9. Корируйте наповнення і терміни корекційно-рефлексійного тижня задля подолання різноманітного навчання учнів, що дається наприкінці кожної чверті.
10. Користуйтеся інтерактивними технологіями та методиками, зокрема проєктною діяльністю. Пам'ятайте, чим цікавіший урок та різноманітніші завдання, тим краще дитина запам'ятовуватиме вивчений матеріал.
11. Забезпечте фідбек. Рекомендуємо проводити у зручний спосіб і час для всіх користувачів освітнього процесу.
12. Для здійснення контролю обирайте завдання, на виконання яких діти витратять не більше 15 хвилин освітнього часу (до прикладу онлайн-тести).
13. Формат, обсяг, структура, зміст вправ, запропонованих для віддаленого навчання, є власною справою вчителя. Тому звертайте

більше уваги для забезпечення різноманітності та ефективності використаних методів та прийомів.

14. Пропонуючи вправи для опрацювання, коментуйте не лише порядковий номер сторінки, вправи або завдання, але й конкретизуйте характер і спосіб його виконання, також надавайте учням чітку схему щодо виконання завдань.
15. В залежності від характеру пізнавальної активності дітей підготувати різноманітні за типом завдання: репродуктивні, пізнавально-пошукові, творчі, пізнавально-практичні.
16. Для виконання роботи творчого і пізнавально-практичного типу бажано надавати певний час задля їх виконання та встановлюйте строки звітності. У відповідності з одержаними результатами учитель або впевнено просувається далі, або вносить суттєві корективи.
17. Під час віддаленого навчання вчителю необхідно більше, ніж будь-коли «запастися» мотиваційними словами для учнів. Бо відзначення сильних, найкращих сторін кожної створеної роботи дитиною додає їй ентузіазму та бажання працювати й надалі ще краще. Не менш необхідною є подяка батькам! Вони взяли на себе значну частину обов'язків, щоб допомогти організувати якісний освітній процес. Такий підхід до навчання обов'язково дасть гарні результати.

Отже, до віддаленого навчання спочатку не були пристосовані ні діти, ні батьки, ні вчителі. Вчителі просто не розуміли, за допомогою яких платформ це можна робити. Хоча до моменту становлення карантину педагоги проходили багато курсів, семінарів, тренінгів, та на кожному з них не отримували практичних порад стосовно організації освіти на відстані. Тепер з упевненістю можна сказати, що якщо вчителі дотримуватимуться практичних порад наведених у цьому пункті всі учасники цього процесу приймуть з гідністю виклик часу і нам вдасться налагодити ефективне дистанційне навчання.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено теоретичне та експериментальне узагальнення та запропоновано схему практичного вирішення наукової проблеми методичних особливостей вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання, який містить обґрунтування та розробку моделі цього процесу. Результати дослідження засвідчили вирішення поставлених завдань та дали змогу сформулювати певні висновки:

1. На базі аналізу психолого-педагогічної літератури з окресленої проблеми визначено основні теоретичні та методичні засади впровадження дистанційного навчання для молодших школярів. Віддалене навчання є досить сучасним явищем в Україні, але воно

швидко розходиться серед вітчизняних шкіл. Серед значної кількості переваг в нашій країні воно зустрілося з низкою проблем, адже новітні освітні технології не є досконалими і рівень викладачів не завжди забезпечує швидке освоєння і користування цим ресурсом. Віддалена освіта в Україні має переймати досвід Європи для швидкого його розвитку і реформування. Використання віддаленої освіти надає можливість крім створення умов засвоєння знань, формування навичок і умінь, мотивувати до освіти, в процесі здійснення віддаленого навчання, тобто включати у себе мультимедійні фрагменти, сторонні електронні ресурси, анімації, у створенні яких учень має доступ з використанням Smart-засобів. Значне значення також набуває створення методик навчання, які створюють Smart-технології, оскільки використання сучасних знань має у наявності чіткої структури освіти та належного інформаційного поповнення. Детально проаналізувавши відповідну літературу ми виокремили наступне визначення віддаленого навчання. Віддалене навчання – це асинхронний вид дистанційного навчання під час якого матеріали, записи уроків, завдання для навчання вчитель готує заздалегідь та публікує на відповідній платформі, а учень уже згідно зі своїм розкладом та вимогами часу опановує теми.

2. Охарактеризовано стан роботи з учнями під час пандемії COVID-19 в школах Херсона. За результатами проведеного опитування серед батьків учнів 1-4 класів Херсонських загальноосвітніх навчальних закладів більшість надають перевагу навчанню у класі, бо вважають його більш ефективним для засвоєння нового матеріалу дітьми. В опитуванні взяли участь 100 батьків. 61 зі 100 батьків надають перевагу навчанню у класі, через те, що вдома їх діти не розуміють новий матеріал. 33 зі 100 опитаних вважають навчання у класі та вдома однаково ефективним для вивчення нового матеріалу та не надають перевагу жодному з них, коментуючи що обидва варіанти

можна поєднати для збільшення можливостей навчання дітей, які знаходяться на лікарняному та для дітей з особливими освітніми потребами. 6 зі 100 опитаних батьків вважають, що навчання вдома є більш зручним та ефективним для вивчення нового матеріалу ніж у класі.

3. Розроблена та обгрунтована модель поліпшення якості проведення вчителями молодших класів уроків в умовах віддаленого навчання. дидактична модель забезпечення ефективного вивчення нового матеріалу учнями молодшого шкільного віку в умовах віддаленого навчання опоплює змістовний, процесуальний та мотиваційний компоненти організації навчання. Під час забезпечення ефективного віддаленого навчання враховуються індивідуальні-типологічні особливості дітей, а саме їх емоційність, як риса характеру та заздалегідь продуманий та організований урок вчителем в умовах дистанційного навчання. Відповідно до цього необхідно ретельно підходити до підбору методів та прийомів ннавчання, варіанти індивідуальних завдань, самостійна робота, завдання для виконання домашніх завдань.
4. Розроблені методичні рекомендації для вчителів, щодо вивчення нового матеріалу молодшими школярами в умовах віддаленого навчання. До віддаленого навчання спочатку не були пристосовані ні діти, ні батьки, ні вчителі. Вчителі просто не розуміли, за допомогою яких платформ це можна робити. Хоча до моменту становлення карантину педагоги проходили багато курсів, семінарів, тренінгів, та на кожному з них не отримували практичних порад стосовно організації освіти на відстані. Тепер з упевненістю можна сказати, що якщо вчителі дотримуватимуться практичних порад наведених у цьому пункті всі учасники цього процесу приймуть з гідністю виклик часу і нам вдасться налагодити ефективне дистанційне навчання.

Презентовані результати проведеного дослідження не вичерпують усіх аспектів проблеми. Подальші наукові дослідження можуть бути направлені на вивчення питань професійної підготовки і перепідготовки вчителів до організації віддаленого навчання у початковій школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Making a European area of lifelong learning a reality \ European Commission. – <http://ec.europa.eu/education>
2. Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация/ А. А. Андреев, В. И. Солдаткин. – М.: Изд-во МЭСИ, 2000. – 350 с.
3. Биков В. Ю. Моделі організації систем відкритої освіти / В. Ю. Биков. – К.: Аттіка, 2009. – 684 с.

4. Гаврилюк В. Ю. Теоретичні аспекти створення і функціонування інформаційно-освітнього середовища сучасного позашкільного навчального закладу/ В. Ю. Гаврилюк // Народна освіта: електронне наукове фахове видання.
5. Грушина І. В. Теоретичні і методологічні основи використання дистанційних технологій в контексті змішаного навчання / І. В. Грушина // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – Вип. 10 (1). – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Вінниченка, 2016. – с. 28-34.
6. Губа А. В. Теоретико-методичні засади формування управлінської культури вчителя – майбутнього менеджера освіти: дис...д-ра пед. наук: спец.13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / А. В. Губа. – Х., 2010. – с. 511.
7. Гузій Н. В. Категорія професіоналізму в теорії та практиці підготовки майбутнього педагога: дис...д-ра пед. наук: спец.13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. В. Губа. – К., 2007. – с. 488.
8. Гуревич Р. С. Інтерактивні технології навчання у вищому педагогічному навчальному закладі: навч. посібник / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко. – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013. – с. 309.
9. Дистанційна освіта у сучасній освітній діяльності / освітній портал: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html/>.
10. Жевакіна Н. В. Технологія дистанційного навчання: сутність і особливості/ Н. В. Жевакіна // Вісн. Луган. Держ. Пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2003. - №4. – с. 68-73.
11. Капустин Ю. И. Педагогические и организационные условия эффективного сочетания очного обучения и применения технологий дистанционного образования: автореф. дис. ... доктора пед. наук:

- спец. 13.00.02 – «Содержание и методика преподавания» / Ю. И. Капустин. – М., 2007. – с. 45.
12. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання у системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2012. - №4 (46). – с. 38-41.
 13. Коваленко Е. А. Методология проектирования информационных систем организации – концепции двух зеркал / Е. А. Коваленко // Российский академический журнал. – 2012. - №4. – Том 22. – с. 38-41.
 14. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.)
 15. Корсунська Л. М. Концепція smart-освіти: загальне навчання, цифрові підручники та smart-школи /Л. М. Корсунська //освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. - №11. – с. 77-80.
 16. Кудрявцева С. П. Міжнародна інформація: навчальний посібник / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – К.: Видавничий дім «Слово», 2005. – с. 400.
 17. Кухаренко В. М. Дистанційне вивчення: Умови звстосування / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротинко. – Харків: НТУ «ХП», 2001. – с. 282.
 18. Малінко О. Дистанційна освіта: організаційна структура, психолого-педагогічні основи, фінансування та управління // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2002. - №6. – с. 38-45.
 19. Методика организации повышения квалификации педагогов в условиях внедрения системы электронного обучения: методич. пособие / Г. К. Ахметова. Ж. А. Караев, С. Т. Мухамбетжанова. – Алматы: АО НЦПК «Орлеу», - 2013. – с. 408.
 20. Морзе Н. В. Інформаційні технології у навчанні: навч. посіб. / за ред. Н. В. Морзе. – К.: Видавнича група ВНУ, 2004. – с. 240.

21. Наказ Міністерства освіти та науки України «Про затвердження положення про дистанційне навчання / Верховна Рада України. – <http://zakon4.rada.gov.ua>
22. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів і електронних тестів: навч. посібник /В. В. Вишнівський, М. П. Гніденко, Г. І. Гайдур, О. О. Ільїн. – К.: ДУТ, 2014. – с. 140.
23. Оценивание: образовательные возможности: сб. науч.-метод. статей. Вып.4 / редкол.: Т. И. Краснова (отв. ред.); под. общ. ред. М. А. Гусаковского. – Мн.: БГУ, 2006. – с. 257.
24. Панченко Г. Д. Інформаційно-освітнє середовище у професійній підготовці вчителя / Г. Д. Панченко, А. Ф. Шевченко // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2012. – Вип. 11. – с. 69-81.
25. Переваги дистанційної освіти в Україні – <http://www.forest.lviv.ua/statti/distance>
26. Підчасов Є. В. Психологічні особливості побудови освітнього процесу із застосуванням дистанційних освітніх технологій /Є. В. Підчасов // Четверта міжнародна науково-практична конференція: тези доповідей / Київський національний університет будівництва і архітектури. – К.: КНУБА, 2016. – с. 12-19.
27. Поздняков В. А. Практична реалізація адаптованої системи якості підготовки smart-суспільства / В. А. Поздняков //Вісник наукових досліджень. – 2013. - №6. – с. 70-75.
28. Проблеми впровадження дистанційної освіти в Україні. – <http://edu.minfin.gov.ua>
29. Рафальська О. О. Технологія змішаного навчання та інновація дистанційної освіти / О. О. Рафальська // Науковий журнал «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво». – Луцьк, 2013. – Вип.11. – с. 133.

30. Русаков С. В. Применение информационных технологий в оценке качества знаний // С. В. Русаков, А. А. Калмыков. – 2012. – с. 122.
31. Рязанцева О. В. Уміння викладача дистанційної системи освіти, необхідні задля успішної комунікативної взаємодії з учасниками навчального процесу / О. В. Рязанцева // Молодий вчений. - №12.1 (40). – 2016. – с.531-534.
32. Сердюков П. И. Роль общения в повышении эффективности онлайн-обучения // Образовательные технологии и общество. – 2010. – Вып. №1, том 13. – с. 356-369.
33. Словник іншомовних слів / Уклад.: С. М. Морозова, Л. М. Шкарапута // - К.: Наукова думка, 2000. – с. 680.
34. Смирнова-Трибульська Є. М. Дистанційне навчання з використанням системи MOODLE: навч.-метод. посіб. / Є. М. Смирнова-Трибульська. – Херсон: Видавництво Айлат, 2007. – с. 465.
35. Татарчук Г. М. Институционализация дистанционного обучения: социологический аспект /Г. М. Татарчук // Образование. – 2000. - №1. – с. 63-72.
36. Ташетова С. С. Smart-образование: тенденции или новые возможности развития педагога системы повышения квалификации / С. С. Ташетова. – 2019. – с. 221.
37. Твердохліб А. І. Smart Education – нова тенденція в сфері освіти /А. І. Твердохліб // Педагогіка формування творчої особистості у вищій школі і зашальноосвітніх школах. – 2016. – Вип. 48. – с. 240.
38. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська; за ред. В. М. Кухаренка - Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – с. 284.
39. Триндаде А. Р. Информационные или коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов / А. Р. Тридаде // Дистанционное образование. – 2000. - №2. – с. 5-9.

40. Трубицина Е. В. два подхода к определению информационнообразовательной среды / Е. В. Трубицына. – 2013. – с. 23.
41. Цюман Г. М. Дистанційне навчання: сутність, цілі, принципи, особливості, вимоги. Програмне забезпечення і адміністрування навчального процесу при ДН / Г. М. Цюмен. – 2019. – с. 20.

Додаток А

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОВОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Анніна Катерина Іванівна,
учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної доброчесності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
 - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
 - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
 - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
 - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
 - не підроблювати документи;
 - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
 - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
 - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
 - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
 - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
 - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
 - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

21.10.2021

(дата)

(підпис)

К. І. Анніна

(ім'я, прізвище)